

"NEM RÓLAD VAN SZÓ!"

Önismereti rögtönzések három ülésben

Nagy Imre

"Ki nem állhatom a tömeget!" -

állhatjuk úton-útfélen, a buszon, nagygyűlésen, -kisgyűlésen. Nem belőlünk szülek a tömeg? A többes szám első személy koloncáitól megszabadulva átkozódunk, kegyelgünk, vagy csak dűnyögünk a közönyösségről, karrierizmusról, gerinctelenségre...

zug a személytelenségünk, mert nem oldjuk személyességgé.

zug a személyességünk, mert nem kötjük személytelenséggé.

zembe jut a "kis nép a magyar"-féle mentegetőzés, az össznépi büntudat-flagelláció /fasiszta beütések, vak nacionalizmus, örök lemaradottság, ó/, vagy akár az átkozottság könnyes-keserédes verklije, mert mindegyik /ön/szuggeszció, lelki rápia /a tényeket zászlóként lobogtató/: menekülünk az "itt és most", az "én és én" felelősségétől, a múlt /és jelen/ hegyekké magasodó felelősségtonnáival agyonnyomva azt.

nagy "szabadságharcosok" /Illyés!/, a rendelkezésünkre álló szabad zöldben sem látunk egészségügyi sétát tenni, inkább a mások sétáját lecsúsz: hájasodunk, kéne kelni és járni kéne. Hogyan menetelhetnénk zárt alakzatban, ha külön-külön nem tanulunk meg lépni? Ritmust, irányt kijelölő, mindenható vezényszavakban mozunk?

Felejtettük, hogy a vezényszavaknak akkor van csak értelmük, ha pontosan követik, nem csupán irányítják a mozgást, abból nőnek ki, oda térnek vissza.

Pótkává és pótkerék, pótkává a jó..."

Elátomás a pótországról: be kellene pótolnunk lemaradásunkat, ez ugye nyilvánvaló. Mégis, mintha jónéhány pótlás nem használna, csak takarna.

megfelelően működő szervezeteiket, intézményeket pótol a rádió, tv: hiánycikket kutatnak fel, jogtalan eljárásokat vizsgálnak, stb. A ksváros város-jellegét elandó, felhőkarcolót építenek a központban, dombtetőn, hogy jól lássa ki-be-átutazó. A fizikai dolgozók gyerekeinek szociális-kulturális hátrányait ellenőrizné az egyetemi fölvetélin a származás szerinti /pót/előny!

munkahelyi demokráciát névnapi bratyzások, vagy le- és felirati rendszer is pótlják /egy igazgató apró cédulákon levelezett munkaidőben beosztottjaival, így adta a véleménynyilvánítás lehetőségét, ugyanakkor a meggyőzés hatásosabb formáját is megtalálta, mert nem mindenki szeretett úgy levelezni, mint ő, aki viszont kedvelte a kevésbé lovagias közelharcot/.

söpörgessünk csak /pót/házunk táján!

án még izlik is a pótlékság! Egyes-lacsony színvonalú előadások, szemináriumok át hiányaik pótlásaként nagyszerűen előkészítenek azokra a vizsgákra, melyek any szólam és kedves rágógumitéma visszakérődztetésével pótolják a valódi tudás és gondolkodási képességek felmérését. A választhatóságot pótolja az alkalmazás: a diktatórikus módszerekhez simulás, a demokratikus-liberális módszerek kiszása, "jobb" esetben teljesítményvisszatartás. Az önálló véleményt, gondolkodást pótolják a frázisgyűjtemények, filozófiakivonatok, vagy /ami még szomorúbb/ pótolja semmi /héma tartomány"/.

aktiv politizálást és aktiv gondolkodást pótolja az aktiv szerelmeskedés és iv magolás, illetve e pótszereket pótolja, vagy kiegészíti az aktiv ivászat, iv disco, stb.

árások és megfelelések kb. egybeesnek, a kutató munkát végző tanároknak nem nekük a tanításra összpontosítás, a hallgatók sem törik magukat, magas tudományos vonalra sem itt, sem a későbbiekben, tanárként, nincs szükségük.

l-ben Szabó Dezső a Nyugatban írt a magyar tanárság "pszichéjéről": a leendő árok /akkor még/ sok áltudományos kérdéssel foglalkoztak /mikos született ez ez, hol, hogyan, stb./, adat-halmazokat rágtak át, felszínes filozófiai ismeret-

eteket szereztek az egyetemeken, oktatóik nem törődtek az értelmiség-képzéssel, stb., nem csoda, ha tanárként sem tudták ellátni közéleti szerepüket ezek a fiatalok, egyszerűen beolvadtak, beolvadtak volna az "úri világba".
 Nem sikerült bepótolni a pótlandókat?
 Pedig szorgalmasan pótolunk...

—"...make me a mask!"

tényelmes fotel, kellemes olvasmányok, színes filmek, füstös-crotyikus tánczenék, meleg ebéd, vacsora, sörök, konyakok, házibulik, szórakoztató ismeretségek, kis kiruccanások, desodorok, jóindulatok, közvetlen kapcsolat az oktatókkal, rugalmasság, kényes kérdésekről nyiltani /50-es évek/, stb.

Az álarcon fölfelé görbül a száj...

Többnyire tartózkodunk a közvetlen itéletalkotástól és cselekvéstől: "...már intézik, foglalkoznak vele..." vagy "...reménytelen!" /ezek csak funkciójukban közvetlenek, tartalmukban nem/.

Az álarcon lefelé görbül a száj...

Többnyire tartózkodunk a közvetlen itéletalkotástól és cselekvéstől: "...már intézik, foglalkoznak vele..." vagy "...reménytelen!" /ezek csak funkciójukban közvetlenek, tartalmukban nem/.

Persze az itéletvisszatartásnak előnyei is vannak -- megóv a felületességtől, személyeskedéstől, segíti a mélyebb megértést, de általában húzzuk-halasztjuk a megértésen túl is; mert nem bizunk saját illetékeségünkben? érdekeinkbe? Félünk a bizonytalantól?

Nyilvánvaló, hogy a legmobilisabb, lefeszültebb s a legértékesebb a többértékű viszonyulás, az arányo. itélet-halasztás, változtatás, rögzítés, s az ezt követő cselekvési forma-idomulás.

A legértékesebb s a legérdektelenebb: távolabbi közösségi célok tudatosítását és kitét követeli, tagadásai homokzsákok a pozíció-szférákba emelkedés léghajóján, igénylései felkavarják a "nyugalomra" berendezkedett Én holtágainak vizét.

Á L L Ó V I Z

/Ötletek szociológusoknak/
 Somogyvári Márta

"Annyira elnézők vagyunk magunk iránt, hogy olyasmiben is dicsőretre vágyunk, aminek javában az ellenkezőjét tesszük." /Seneca/

A bányászok már vasárnap este meggondolják, mennyit igyanak. Nem csak a szondázás miatt. Másnaposan sem ajánlatos leszállni. S aki bumlizik, az búcsút mondhat a bányának. Pedig ott munkaerőhiány van./

Nálunk mintha bocsánatos bűn lenne az, ha valaki "elissza az eszét", sőt lehet hivatkozni mindenfélére: a kor, ez Kelet-Európa, világjelenség; vagy vállat vonva csak annyit mondani: Ez van. Na és? Megalapozott és megalapozatlan pletykák keringenek, és mögöttük ott vannak a tények; részegen, másnaposan leadott órák, enyhén emelkedett vagy kritikus állapotban vizsgáló hallgatók, csoportok; akik legfőbb tartózkodási helyükül Szeged valamelyik kiskocsmáját jelölték ki... S mindehhez elismerő nyilatkozatok: még részegen is végtelenül intelligens, humoros, előadást tart Heideggerről, vagy bölcsész létére a konvergens számtano sorok elméletéről, vagy megtanul két kötet spenótot, jaj de okos lenne, ha nem feküdne napokig hótrészen, mit tudna még, ha akarna, de már nem akar; nem tud semmi újat akarni... Mert vannak ilyen hallgatók, és vannak olyan oktatók, akik úgy ülnek felelős posztokon -- és már egy gyakornoki állást is annak kellene tartani,

az "az

szó --

is-

szó --

Origo.

és nem...